

U 57/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om Finlands anslutning till det europeiska konsortiet för digital infrastruktur inom jordbruks- och livsmedelssektorn (EDIC for Agri-Food)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen en promemoria om Finlands anslutning till det europeiska konsortiet för digital infrastruktur inom jordbruks- och livsmedelssektorn (EDIC for Agri-Food)

Helsingfors den 20 november 2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Konsultativ tjänsteman Sanna Sihvola

20.11.2025

FÖRSLAG TILL FINLANDS ANSLUTNING TILL DET EUROPEISKA KONSORTIET FÖR DIGITAL INFRASTRUKTUR INOM JORDBRUKS- OCH LIVSMEDELSSEKTORN (EDIC FOR AGRI-FOOD)

1 Bakgrund

Avsikten är att Finland ska ansluta sig som konstituerande medlem till det europeiska konsortiet för digital infrastruktur inom jordbruks- och livsmedelssektorn (European Digital Infrastructure Consortium for Agri-Food, nedan EDIC for Agri-Food). Syftet med EDIC for Agri-Food som ska inrättas är att främja gemensam, gränsöverskridande digital infrastruktur och datainfrastruktur inom jordbruks- och livsmedelssektorn. EDIC fungerar som ett rättsligt instrument som möjliggör gemensamma investeringar, sammanslagning av resurser och utveckling av skalbara lösningar.

Verksamheten inom EDIC for Agri-Food stöder EU:s mer omfattande mål och prioriteringar, inklusive policyprogrammet för det digitala decenniet 2030, den europeiska datastrategin, handlingsplanen för en AI-kontinent (AI Continent Action Plan) och konkurrenskraftskompassen (Competitive Compass). EDIC-konsortierna stöder verkställandet av EU:s dataförordning och dataförvaltningsförordning genom att erbjuda teknisk och administrativ infrastruktur som gör det möjligt att dela data på ett säkert och effektivt sätt.

EDIC for Agri-Food stöder EU:s mål att uppnå digital suveränitet och målet att Europa ska leda den digitala omvälvningen inom jordbruks- och livsmedelssektorn. I kontexten EDIC for Agri-Food innebär digital suveränitet att Europa har en självständig förmåga att utveckla, hantera och utnyttja data och digital teknik – såsom artificiell intelligens, molntjänster, dataplattformar och nätinfrastruktur för jordbruks- och livsmedelssektorn – utan att vara beroende av utomstående aktörer. EDIC for Agri-Food är med och möjliggör databehandling som följer europeiska värderingar och där fokuset ligger på integritetsskydd och självbestämmanderätt, transparens, ansvarsfullhet och säkerhet samt på att trygga demokratin. Finland stöder kommissionens digitala strategi, vision och mål för det europeiska samhället, företagen och medborgarna. Finland har ansett att det är viktigt att medlemsländerna samarbetar för att uppnå målen för digitaliseringen (E 115/2021 rd).

Bestämmelser om det europeiska konsortiet för digital infrastruktur ingår i Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030. EDIC är en form av juridisk person som kan användas för att påskynda och förenkla inrättandet och genomförandet av multinationella europeiska projekt (Multi Country Project, MPC) samt för att förankra resultaten från sådana projekt i praktiken. Multinationella projekt bidrar till att uppnå EU:s digitaliseringsmål. I Finland har EDIC-konceptet bedömts vara användbart (E 115/2021 rd). Finland har tidigare anslutit sig till alliansen för språkteknologi, ALT-EDIC.

2 Förslagets syfte

Finlands mål är att skapa tillväxt genom dataekonomi och digitalisering. Enligt statsminister Orpos regeringsprogram är målet att fullt ut ta vara på den potential som ny teknik och digitalisering erbjuder samt att säkerställa att EU-regleringen av plattformsekonomin, artificiell

intelligens, data och digitalisering utvecklas i en möjliggörande, balanserad och för Finland gynnsam riktning där ytterligare nationell reglering minimeras.

Att bli medlem i EDIC skulle främja de mål som nämns i regeringsprogrammet. Målet i Finlands regeringsprogram är att förbättra utnyttjandet av digitaliseringen inom den offentliga förvaltningen, och även att stärka företagens beredskap att utnyttja data för utveckling av affärsverksamheten och utveckling av produkter och tjänster.

Att delta i EDIC for Agri-Food stöder också mål 4 för delområdet Digitala infrastrukturer i Finlands digitala kompass (Statsrådets redogörelse 2022:65): Den finländska dataekonomin är en global föregångare 2030. Nyckelresultatet för målet är följande: EU-kompatibla dataområden som bygger på öppna standarder har skapats för följande branscher där flera finländska företag av olika storlek och från olika kompetensområden är verksamma: välfärds- och hälsodata, transport och logistik, den byggda miljön, fastighetsbranschen, jordbruket och livsmedelsproduktionen, energibranschen, utnyttjande av geografisk information, kompetens, kulturarv, ekonomiska data, upphovsrätt, natur- och miljödata samt industriella data.

Målet med EDIC for Agri-Food är att påskynda den digitala utvecklingen av de europeiska jordbruks- och livsmedelssystemen genom att bygga upp en hållbar, kompatibel, säker och AI-anpassad infrastruktur som stöder säker datadelning och innovationer i hela värdekedjan. Samtidigt är målet att utnyttja digitalisering för att minska den administrativa bördan. Kompatibla och säkra datasystem används i syfte att förenkla rapporteringen och göra myndighetsärenden snabbare. Samtidigt främjar initiativen från EDIC for Agri-Food konkurrenskraften genom att stödja införandet av hållbar teknik och möjliggöra effektivare verksamhet i hela värdekedjan.

De strategiska, ekonomiska och operativa fördelarna med medlemskapet skulle vara möjligheten att påverka agendan för ett digitaliserat jordbruk på EU-nivå, möjligheten att delta i fastställandet av gemensamma verksamhetsmodeller och standarder, i synnerhet projektfinansiering riktad till EDIC och direkt utnyttjande av resultaten av projekten i Finland samt utnyttjande av erfarenheter och bästa praxis från EDIC for Agri-Food genom internationellt samarbete.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Varje EDIC är en juridisk person som inrättas genom ett beslut av kommissionen på ansökan av minst tre EU-medlemsstater. De konstituerande medlemsstaterna fastställer förvaltningsstrukturen och övriga regler om verksamheten i EDIC-konsortiets stadga. EDICs budget grundar sig på medlemmarnas finansieringsandelar som kompletteras med andra inkomstkällor, såsom EU-bidrag eller nationella bidrag. EDIC kan genomföra ett multinationellt projekt genom att enligt de konstituerande medlemsstaternas prövning införa gemensam infrastruktur, tillhandahålla tjänster och samla representanter för offentlig sektor, privata aktörer, slutanvändare och olika branscher. När det gäller EDIC for Agri-Food är syftet dessutom i synnerhet att beakta befintliga initiativ för informationsdelning på europeisk, nationell och regional nivå, och dess verksamhet kompletterar och påskyndar uttryckligen utvecklingen och genomförandet av ett gemensamt europeiskt dataområde för jordbruket (Common European Agricultural Data Space, CEADS).

3.1 Inrättande av en internationell organisation och en fransk förening i övergångsfasen

Arbetsgruppen som bereder EDIC for Agri-Food inledde sin verksamhet i november 2023 under ledning av Frankrike. Frankrike lämnade in en förhandsanmälan om inrättandet av EDIC for

Agri-Food till kommissionen den 13 juni 2024. Frankrike, Belgien, Kroatien, Italien och Rumänien undertecknade förhandsanmälan med avsikt att bli medlemmar. Österrike, Tyskland, Spanien, Lettland, Nederländerna och Slovenien meddelade sin avsikt att bli observatörer. Finland har deltagit i arbetsgruppens arbete sedan den 9 februari 2024. Finländska experter från jord- och skogsbruksministeriet och Naturresursinstitutet har deltagit sedan våren 2025.

Utöver att definiera strategin och målen för EDIC for Agri-Food har beredningsgruppen under sin verksamhetstid arbetat med EDICs grundstadga, finansiering och administration samt planerat dess uppgifter. Jord- och skogsbruksministeriet har uttryckt sitt intresse för ordföranden av att delta i EDIC for Agri-Food antingen som konstituerande medlem, ordinarie medlem eller observatör (2.7.2025). Jord- och skogsbruksministeriet har senare även uttryckt sin avsikt att inleda de förfaranden som förutsätts i 96 § 2 mom. i grundlagen för att riksdagen ska kunna fatta beslut om att Finland ska ansluta sig som konstituerande medlem i EDIC for Agri-Food (29.8.2025).

Frankrikes jordbruks- och livsmedelsministerium har lämnat in ett utkast till ansökan om inrättande av EDIC for Agri-Food till kommissionen den 10 september 2025. Europeiska kommissionen kan förväntas godkänna inrättandet av EDIC for Agri-Food antingen under det sista kvartalet 2025 eller under det första kvartalet 2026. Efter godkännandet förväntas inrättandet av EDIC for Agri-Food som en internationell organisation pågå i upp till 18 månader på grund av att den nationella processen i Frankrike kan bli väldigt lång. Länderna som deltar i beredningen har beaktat detta och avsikten är att under mellanperioden grunda en fransk förening vars syfte är att inrätta EDIC for Agri-Food och inleda dess verksamhet. Föreningens stadgar är desamma som för EDIC for Agri-Food och dess säte är Frankrike, vilket innebär att den lyder under fransk lag. Finland ansluter sig också som medlem i denna förening för att kunna vara konstituerande medlem i EDIC for Agri-Food och dra nytta av EU-projektansökningar som finansierar digitala konsortier i det inledande skedet.

3.2 EDIC for Agri-Foods uppgifter

De syften som fastställs i grundstadgorna för EDIC for Agri-Food är för det första att identifiera, planera och genomföra strategiska åtgärder för att minimera den administrativa bördan med hjälp av digital teknik och datateknik. Det andra syftet är att påskynda införandet av hållbar teknik och praxis som stärker det europeiska jordbrukets konkurrensfördelar globalt och sparar in på resurserna. Det tredje syftet är att främja delning av data mellan företag (B2B), mellan företag och konsumenter (B2C) samt mellan företag och myndigheter (B2G) samt möjliggöra strategiskt samarbete mellan medlemsländerna, vilket främjar innovationer och effektivitet inom jordbruks- och livsmedelssektorn.

I det inledande skedet 2026–2027 är målet att inrätta EDIC for Agri-Food som en internationell organisation med säte i Frankrike och inleda dess operativa verksamhet. Före det officiella inrättandet inleds den operativa verksamheten av den franska förening som nämns i kapitel 3.2. I början strävar EDIC for Agri-Food också efter att bredda sin medlemsbas och anpassa sin verksamhet till de nationella digitala strategierna. I inledningsskedet ingår också multinationella utvecklingsåtgärder i form av de första projekten som inleds. I dem ingår ett gemensamt digitalt gårds-ID och skifteskortssystem, samt testning av AI-baserade lösningar för riskhantering och utnyttjande av information inom jordbruket.

I det andra skedet (2028–2030) ska verksamheten inom EDIC for Agri-Food etableras och breddas. Målet är att göra det möjligt att fullt ut ta i bruk ett digitalt gårds-ID och skifteskortssystem i alla medlemsstater som deltar, och att i stor utsträckning tillhandahålla infrastruktur och tillhörande tjänster inom hela EU och främja inledandet av nya

ibruktagningsprojekt i medlemsländerna. Dessutom inleds nya multinationella utvecklingsprojekt som utnyttjar data från det digitala gårds-ID som skapats, i synnerhet i AI-baserade lösningar inom exempelvis riskhantering, optimering av produktionen och anpassning till klimatförändringen.

EDIC for Agri-Food stärker partnerskapen med medlemsstaterna, industrin och forskningsorganisationerna och utvecklar en långsiktig verksamhetsmodell som säkerställer konsortiets ekonomiska och operativa stabilitet. Dessutom deltar EDIC for Agri-Food i ibruktagandet av ett gemensamt europeiskt dataområde för jordbruket (CEADS) till exempel som tjänsteleverantör eller användare.

3.3 Första projektet: AgriFood Data Infrastructure and Services (AFDIS)

AgriFood Data Infrastructure and Services (AFDIS) är ett multinationellt projekt (Multi-country-project, MPC), vars mål är att utveckla och upprätthålla en gemensam europeisk digital infrastruktur och datainfrastruktur för jordbruks- och livsmedelssektorn. Partnerskapsorganisationer för EDIC for Agri-Foods kommande konstituerande medlemmar fungerar som sökande i projektet och dess mål överensstämmer med målen för EDIC for Agri-Food. Projektansökan lämnades in i oktober.

Den första åtgärden i projektet är att utveckla och införa ett gemensamt digitalt gårds-ID (digital Farm ID) samt ett åkerskiftespass (digital parcel passport). Det är meningen att det digitala gårds-ID:t ska planeras så att det förenar de nationella identifieringskoderna och möjliggör smidig användning av information mellan olika tjänster och länder. I projektet beaktas enskilda medlemsstaters erfarenheter och nationella gårds-ID:n, EU:s initiativ för digital identifiering och en digital plånbok (European Business Wallets) samt utvecklingsåtgärder i anslutning till jordbruksstatistiken. AFDIS-projektet utgör grunden för mer omfattande digitalisering, utnyttjande av AI-lösningar och gränsöverskridande informationsutbyte.

Det inledande skedet av det multinationella projektet finansieras av EU:s program för ett digitalt Europa (DEP), som stöder utvecklingen av digital infrastruktur och gränsöverskridande tjänster. EDIC for Agri-Food tar senare över kontrollen av AFDIS-projektet. När Finland ansluter sig till EDIC for Agri-Food fungerar Naturresursinstitutet som partnerskapsorganisation för AFDIS.

3.4 Konstituerande medlemmar, medlemmar och observatörer samt deras rättigheter och skyldigheter

Finland ansluter sig till varje konsortium som stat. Som medlemsstat i konsortiet representeras Finland av ett ministerium. Representant i EDIC for Agri-Food är jord- och skogsbruksministeriet, som utövar medlemsstatens rättigheter och fullgör skyldigheterna i anslutning till konsortiets verksamhet.

Europeiska unionens medlemsstater och länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan ansluta sig till EDIC for Agri-Food antingen som röstberättigade medlemmar eller observatörer. De rättigheter och skyldigheter länder har som medlem och observatör beskrivs i grundstadgorna för EDIC for Agri-Food. Med konstituerande medlem avses medlemmar som anslutit sig när EDIC for Agri-Food inrättades och som även har varit med och utformat konsortiets regler. En konstituerande medlem skiljer sig också från en medlem genom att endast de konstituerande medlemmarna hinner delta i AFDIS-projektet som

beskrivs i punkt 3.3, där man utformar ramarna för ett gemensamt europeiskt digitalt gårds-ID och skiftespass och drar nytta av finansieringen för det.

Medlemmarna har rätt att delta i medlemsförsamlingen och rösta enligt principen ”ett land, en röst”. Medlemmarna får utnyttja och använda resultaten från EDIC for Agri-Food, inklusive immateriella rättigheter i den omfattning som beskrivs i stadgan. Dessutom har medlemmarna rätt att delta i evenemang som ordnas av EDIC for Agri-Food, såsom workshoppar, konferenser och utbildningar, samt att stödja EDIC for Agri-Food i utvecklingen av relevanta system, processer och tjänster. Medlemmarna har även rätt att representera EDIC for Agri-Food vid externa evenemang i enlighet med anvisningarna samt att få stöd för att inrätta eller införa digital infrastruktur inom jordbruks- och livsmedelssektorn.

Observatörerna är inte ordinarie medlemmar i EDIC for Agri-Food, men de har rätt att närvara i medlemsförsamlingen och göra yttranden, dock saknar de rösträtt. EDIC for Agri-Food kan dock besluta att begränsa deltagandet i vissa medlemsförsamlingar eller delar av dem till att endast gälla medlemmar. Observatörerna har rätt att samarbeta med EDIC for Agri-Food för att dela information och erfarenheter samt utveckla regleringslösningar i den omfattning som konsortiet fastställer. Dessutom kan observatörerna delta i EDIC for Agri-Foods evenemang, såsom workshoppar, konferenser och utbildningar, samt annan verksamhet som konsortiet fastställt. De har även rätt att få tillgång till EDIC for Agri-Foods gemensamma datalager i den mån det är nödvändigt för att delta i medlemsförsamlingen. Tillgång till de tekniska delarna kan beviljas i undantagsfall, på motiverade grunder och från fall till fall, med stöd av godkännande från EDIC for Agri-Food. Observatörerna får inte ansöka om finansiering självständigt eller stödja andra konsortier om det är fråga en finansieringsansökan som EDIC for Agri-Food redan deltar i. Förbudet gäller särskilt ansökningsomgångarna inom Digital Europe Programme (DEP), till exempel ansökan om AFDIS-projektet.

Varje medlem stöder årligen EDIC for Agri-Foods verksamhet ekonomiskt eller i form av en naturaprestation på det sätt som grundstadgan förutsätter. En observatör har ingen sådan skyldighet, men måste främja EDIC for Agri-Foods arbete i övrigt.

Det är inte möjligt att lämna EDIC for Agri-Food under de första fyra åren efter att konsortiet inrättats, om inte medlemskapet ursprungligen har ingåtts för en kortare period. Tidsfristen på fyra år har att göra med den DEP-finansiering som söks för AFDIS-projektet och som kan beviljas för 48 månader. Efter fyra år kan en medlem utträda i slutet av räkenskapsperioden under förutsättning att en begäran om det har lämnats in 12 månader i förväg. Observatörerna får när som helst lämna konsortiet genom att skriftligen underrätta medlemsförsamlingens ordförande om detta.

3.5 Förvaltning och beslutsfattande

EDIC for Agri-Food inrättas som en internationell organisation med säte i Frankrike. Se toimii monitasoisella hallintomallilla, jossa roolit, vastuut ja päätöksentekoprosessit on määritelty perussäännössä. De centrala beslutande organen utgörs av medlemsförsamlingen, ledningsgruppen för den strategiska riktningen, intressentgruppernas styrgrupp och det övervakande förvaltningsorganet. En direktör (Director) ansvarar för den dagliga ledningen och operativa verksamheten. Direktören utses av medlemsförsamlingen för en treårsperiod som kan förnyas.

Medlemsförsamlingen (Assembly of Members) är det högsta beslutande organet. Den består av två representanter från varje deltagande medlemsstat, men varje medlem har bara en röst. Medlemsförsamlingen ordnas två gånger om året och godkänner de strategiska riktlinjerna, ekonomiplanerna, nya medlemmar och deras betalningsandelar. Medlemsförsamlingen utser medlemmarna i det övervakande förvaltningsorganet och utser en ordförande och en vice ordförande för en tvåårsperiod.

Ledningsgruppen för den strategiska riktningen (Strategic Orientation Board) stöder långsiktig planering, identifierar stigande trender och ger strategiska och politiska rekommendationer. Till ledningsgruppens uppgifter hör bland annat att stödja direktören i beredningen av arbetsprogrammen och budgeten för EDIC for Agri-Food samt att främja växelverkan mellan medlemsstaterna, observatörerna och intressentgrupperna. Rådets riktlinjer fastställs i medlemsförsamlingen.

Styrgruppen för intressentgrupper (Board of Stakeholders) är ett rådgivande organ som består av representanter för industrin, forskarsamhället, slutanvändargrupperna och andra viktiga intressenter. Den erbjuder synpunkter på digital innovation, behov och strategisk riktning och främjar EDIC for Agri-Foods synlighet och genomslagskraft bland intressentgrupperna.

Det övervakande förvaltningsorganet (Supervisory Board) ansvarar för övervakningen av genomförandet av EDIC for Agri-Foods åtgärder och säkerställer att verksamheten är förenlig med målen och EU-politiken. Dessutom granskar organet ekonomin. I det övervakande förvaltningsorganet ingår medlemmar och utomstående experter, varav de senare utgör majoriteten.

3.6 Finansiering och resurser

EDIC for Agri-Foods verksamhet finansieras med medlemmarnas finansieringsandelar och genom att ansöka om finansiering från EU:s olika finansieringsinstrument. Medlemmarnas finansieringsandelar ska fastställas i enlighet med de principer som anges i grundstadgan och bilaga III till den. I anslutning till medlemsavgiften kan finansieringsandelarna bestå av kontantbetalningar och naturaprestationer. Om Finland ansluter sig till EDIC for Agri-Food som ordinarie medlem skulle kostnaderna för Finlands del bestå av medlemsavgiften enligt grundstadgan, som enligt nuvarande uppskattning skulle uppgå till minst 30 000 euro per år.

Varje ordinarie medlem förväntas påvisa minst 0,6 årsverken per år i verksamhet i anslutning till EDIC for Agri-Food inom sin egen förvaltning eller i deltagande organisationer. Dessa är jord- och skogsbruksministeriet och Naturresursinstitutet. Arbetsinsatsen kan till exempel riktas till följande: Samordning av EDIC for Agri-Foods och nationella digitala projekt, upprätthållande av nationella arbetsgrupper, beredning av kommande projekt inom EDIC for Agri-Food på nationell nivå, deltagande i förvaltningsmöten och representation vid evenemang i anslutning till EDIC for Agri-Food. Arbetet utförs som tjänstearbete vid jord- och skogsbruksministeriet och av anställda vid Naturresursinstitutet. Lönekostnaderna uppskattas uppgå till sammanlagt 48 000 euro per år.

Kostnaderna i anslutning till medlemskapet uppgår till sammanlagt cirka 78 000 euro per år. Därmed skulle kostnaderna för en medlemsperiod på fyra år uppgå till cirka 312 000 euro. Medlemsavgiften betalas från moment 30.01.66 (Internationella åtaganden) i statsbudgeten och lönekostnaderna betalas från jord- och skogsbruksministeriets omkostnader (mom. 30.01.01) och Naturresursinstitutets omkostnader (mom. 30.01.05) inom ramen för anslagen i planerna för de offentliga finanserna och i statsbudgeten under dessa moment, vid behov genom interna allokeringar inom förvaltningsområdet.

Projektfinansiering har redan ansökt för EDIC for Agri-Foods verksamhet, vilket beskrivs i punkt 3.2. Av denna finansiering har cirka 560 000 euro reserverats för Naturresursinstitutets utvecklingsarbete i anslutning till projektet. När EDICs verksamhet har inletts är avsikten att delta i projektansökningar som erbjuder finansiering enligt dess mål, till exempel via policyprogrammet för det digitala decenniet 2030, från EU:s finansieringsprogram, såsom Horisont Europa, Digital Europa, Innovationsfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden, som kan stödja beredningen av EDIC och dess verksamhet. EDIC for Agri-Food kan också delta i nationella ansökningar i medlemsländerna.

Efter fyra år kan finansieringen av EDIC for Agri-Food fortsätta via nya EU-program, ytterligare satsningar från medlemsstaterna och eventuellt även med hjälp av finansiering från privata aktörer, beroende på konsortiets verksamhet och efterfrågan på de tjänster som det producerar.

Enligt grundstadgan för EDIC for Agri-Food är konsortiet och dess medlemmar befriade från mervärdesskatt och accis. Mervärdesskattebefrielserna begränsas till att gälla upphandlingar som EDIC for Agri-Food och dess medlemmar gör för konsortiets officiella och exklusiva användning. En förutsättning för befrielse är att en sådan upphandling har gjorts endast för icke-vinstdrivande verksamhet i enlighet med EDIC for Agri-Foods verksamhetsprinciper. Befrielse från mervärdesskatt ska begränsas till upphandlingar vars värde överstiger 300 euro. Accisbefrielserna begränsas till att gälla upphandlingar som EDIC for Agri-Food och dess medlemmar gör för konsortiets officiella och exklusiva användning. En förutsättning för befrielse är att en sådan upphandling har gjorts endast för icke-vinstdrivande verksamhet i enlighet med EDIC for Agri-Foods verksamhetsprinciper och att dess värde överstiger 300 euro.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

På inrättandet av det europeiska digitala konsortiet EDIC och på den interna verksamheten tillämpas unionsrätten och i synnerhet Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030. I andra hand tillämpas lagstiftningen i den medlemsstat där EDIC har sitt stadgeenliga säte i fråga om ärenden som inte regleras eller endast delvis regleras i unionsrätten och i synnerhet i beslut (EU) 2022/2481. För det tredje tillämpas EDICs grundstadga och dess genomförandebestämmelser.

EDIC inrättas på basis av beslut (EU) 2022/2481 i ett förfarande där kommissionen fattar beslut om att inrätta EDIC eller avslår ansökan efter att ha undersökt medlemsstaternas ansökan, grundstadgan, den tekniska beskrivningen av det europeiska multinationella projektet samt värdmedlemsstatens meddelande om att den erkänner EDIC som en internationell organisation från och med dagen då konsortiet inrättas. EDIC är en juridisk person från och med den dag då kommissionens beslut träder i kraft. Eftersom inrättandet av konsortiet i värdstaten Frankrike tar lång tid, upp till 18 månader, är det meningen att det för en övergångsperiod ska bildas en gemensam förening som lyder under fransk lag. Detta förfarande beskrivs i 3.1. Man agerade på motsvarande sätt i samband med att ALT-EDIC ((EU) 2024/458) inrättades, och Europeiska kommissionen har vidimerat tillvägagångssättet.

Enligt 93 § 2 mom. i grundlagen svarar statsrådet för den nationella beredningen av beslut som fattas i Europeiska unionen och beslutar om Finlands åtgärder som hänför sig till dem, om inte beslutet kräver godkännande av riksdagen. Riksdagens grundlagsutskott har ansett att 93 § 2 mom. även omfattar ärenden som inte formellt hör till unionens befogenheter, men som till innehållet och konsekvenserna motsvarar unionsärenden (GrUB 10/1998 rd). Enligt 96 § i grundlagen ska statsrådet sedan det fått kännedom om ett förslag till sådana rättsakter, fördrag

eller andra åtgärder om vilka beslut fattas inom Europeiska unionen och som annars enligt grundlagen skulle falla inom riksdagens behörighet utan dröjsmål sända förslaget till talmannen.

På basis av det som nämns ovan ber jord- och skogsbruksministeriet statsrådet om fullmakt att underteckna Finlands ansökan om medlemskap som ska lämnas in till EDIC for Agri-Food. Vidare ber jord- och skogsbruksministeriet statsrådet om fullmakt att underteckna medlemskapet i den franska förening som inrättas för övergångsfasen. Riksdagen deltar i beredningen i enlighet med 96 § i grundlagen.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Konsekvenser för teknik och forskning

EDIC for Agri-Food eftersträvar betydande teknisk och digital utveckling inom jordbruks- och livsmedelssektorn. Genom att delta i EDIC for Agri-Food är det möjligt att utnyttja det utvecklingsarbete som genomförs inom ramen för konsortiet för att skapa innovationer och tjänster. En gemensam infrastruktur och förvaltningsmodell gör det möjligt att uppnå centrala mål som det är omöjligt, svårt eller dyrt för medlemsländerna att uppnå ensamma.

Målet med EDIC for Agri-Food är att förbättra det digitala ekosystemet inom den europeiska jordbruks- och livsmedelsindustrin genom att utveckla och genomföra kompatibla lösningar som omfattar hela EU och som grundar sig på konkreta fall och strävar efter att ta dem i bruk i stor skala. I lösningarna utnyttjas digital integration som främjar teknisk förnyelse och utnyttjande av data inom hela sektorn. Ett konkret uttryck för denna utveckling är utvecklingen av ett gemensamt europeiskt dataområde för jordbruket, CEADS.

Det gemensamma digitala gårds-ID som utvecklas i samband med EDIC for Agri-Foods första projekt bidrar till automatisering av myndighetsärenden och minskade rapporteringsskyldigheter. Detta stöder EU:s mål för det digitala decenniet 2030, enligt vilket 100 procent av de centrala offentliga tjänsterna ska vara digitalt tillgängliga före 2030. Infrastrukturen som utvecklas med hjälp av EDIC for Agri-Food underlättar informationsutbytet mellan myndigheterna och förbättrar tjänsternas tillgänglighet i synnerhet på landsbygden.

Finlands deltagande i EDIC for Agri-Food erbjuder direkt tillgång till arbetet med att utveckla den gemensamma europeiska jordbruks- och livsmedelsekonomins infrastruktur samt till att definiera, testa och ta i bruk ny teknik. Detta skulle också ge en viktig konkurrensfördel med tanke på Finlands internationella konkurrenskraft, eftersom tidigt deltagande i projekt som skalas upp till EU-nivå gör det möjligt att utveckla dem i en riktning som är gynnsam för Finland.

EDIC for Agri-Food erbjuder möjligheter att utveckla ny teknik och nya metoder i samarbete med företag, forskningsinstitut och myndigheter. Det främjar internationellt forskningsarbete och förbättrar möjligheterna att delta i finansieringsansökningar på EU-nivå. Konsortiet ökar tillgången till data från den europeiska jordbruks- och livsmedelsekonomin, även för forskningsbehov. Medlemmarna och observatörerna i EDIC for Agri-Food har rätt att delta i evenemang och workshoppas som ordnas inom ramen för konsortiet och de kan stärka den europeiska kompetensen och nätverksbildningen.

5.2 Samhälleliga konsekvenser

EDIC for Agri-Food stöder EU:s bredare samhälleliga mål, i synnerhet när det gäller digital suveränitet, hållbar utveckling och territoriell sammanhållning.

Genom att delta kan man stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan genom att minska beroendet av olika aktörers system och förbättra hanteringen av deras egna uppgifter. En viktig möjlighet med EDIC for Agri-Food är det europeiska ägandet och användningen av europeiska användardata. Detta stöder EU:s mål att främja digital delaktighet och säkerställa att alla medborgare och företag kan dra nytta av den digitala omställningen.

Målet med EDIC for Agri-Food är att möjliggöra gränsöverskridande informationsutbyte och utveckling av gemensamma tjänster för europeiska jordbrukare och aktörer inom livsmedelskedjan, vilket stöder EU:s strävan att stärka den regionala sammanhållningen och minska den digitala ojämlikheten mellan medlemsstaterna.

Lösningarna som ingår i EDIC for Agri-Food, såsom ett digitalt gård-ID och digitala produktpass, förbättrar livsmedlens spårbarhet och transparensen i hela produktionskedjan. Detta stöder målen som ingår i den europeiska gröna given, i synnerhet riktlinjerna för livsmedelssäkerhet, hållbarhet och konsumentskydd. Digital spårbarhet ökar förtroendet för den inhemska och internationella livsmedelsproduktionen.

EDIC for Agri-Food kan få en ledande roll när det gäller att fastställa agendan för ett digitaliserat jordbruk och skapa system på EU-nivå, stödja politiska strategier och främja införandet av gemensamma verksamhetssätt och standarder och därigenom öka medlemmarnas möjligheter att påverka när de gemensamma riktlinjerna skapas.

5.3 Ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser

Medlemmarnas ekonomiska förpliktelser beskrivs i kapitel 3.6. Utöver det har medlemskapet betydande ekonomiska och operativa konsekvenser. Som konstituerande medlem är det möjligt att bli en del av AFDIS-projektansökan, som gäller finansiering från programmet för ett digitalt Europa (DEP). AFDIS-projektet beskrivs mer ingående i punkt 3.3. Den aktuella ansökningsomgången från DEP har i synnerhet planerats för att stödja den tidiga genomförandefasen för de nya EDIC-konsortier. DEP skulle erbjuda ett bidrag på 15 miljoner euro med en samfinansieringsandel på 100 procent och en finansieringsperiod på 48 månader. Detta belopp skulle fördelas mellan medlemsländerna i EDIC for Agri-Food i förhållande till deras deltagande och arbetsinsats.

Om projektet förverkligas är Finlands projektpartner Naturresursinstitutet, och cirka 560 000 euro har reserverats för finansieringen av de uppgiftshelheter som institutet ska ansvara för. Den planerade arbetsmängden är 50 månadsverken och Naturresursinstitutets huvudansvar skulle gälla styrning av utvecklingen av förvaltnings- och affärsmodellen AFDIS, kapacitetsskapande och överföring av kompetens till intressegrupper samt kommunikation. Den största arbetsmängden vid Naturresursinstitutet skulle ha att göra med utvecklingen av ett digitalt gårds-ID och utveckling och testning av bland annat användningsfall som grundar sig på det och utnyttjar artificiell intelligens, samt med att engagera intressentgrupperna.

Ett gemensamt system med gårdssignum skulle göra det möjligt att koppla samman signumet med den digitala plånboken. Detta är också målet i kommissionens förslag till förordning om EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) för kommande period. Det digitala gårds-ID:t genomförs så att de nationella lägenhetssignum bevaras och det digitala gårds-ID:t ger möjlighet att kombinera nationella lägenhetssignum inom hela Europeiska unionen. Nationellt sett skulle Finland ha intresse av att säkerställa att det finländska lägenhetssignumet och EU:s digitala gårds-ID kan integreras så effektivt som möjligt och utan att det orsakar betydande kostnader för det nationella systemet med lägenhetssignum. Målet med åkerskiftespasset är ett system där man kan samla information om åkerskiftet som behövs för att förenkla förvaltningen

och till exempel för att verifiera koldioxidbindning, samt uppgifter som i framtiden kommer att behövas i större omfattning.

Europeiska unionen gör avsevärda satsningar på digital utveckling och detta har även beaktats i budgeten. Den totala budgeten för programmet för ett digitalt Europa som ingår i den fleråriga budgetramen för 2021–2027 är 8,1 miljarder euro. Dessutom kan Europeiska unionen finansiera digital utveckling inom jordbruks- och livsmedelssektorn via programmet Horisont Europa, Innovationsfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden. EDIC for Agri-Foods verksamhet samordnas också med andra europeiska initiativ, såsom det gemensamma europeiska dataområdet för jordbruket (CEADS), test- och experimentanläggningar för AI (TEF) och europeiska digitala innovationshubbar (EDIH).

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till grundläggande och mänskliga rättigheter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen (731/1999) är vars och ens privatliv, heder och hemfrid är tryggade och närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Enligt 2 mom. är brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbar.

En del av de data som uppkommer inom jordbruket kan betraktas som personuppgifter som hör till privatlivet och som skyddas genom grundlagen. EDIC for Agri-Food samlar inte in data själv, men dess syfte är att skapa en digital infrastruktur som uppfyller kraven i Europeiska unionens dataskyddslagstiftning.

I EU-lagstiftningen ingår Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*). Enligt artikel 2.1 i den allmänna dataskyddsförordningen ska förordningen tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register. Enligt artikel 3.1 i samma förordning ska förordningen tillämpas på behandlingen av personuppgifter inom ramen för den verksamhet som bedrivs av en personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde som är etablerad i unionen, oavsett om behandlingen utförs i unionen eller inte.

EDIC for Agri-Foods mål kan anses vara okomplicerade och positiva med tanke på det skydd av personuppgifter som avses i 10 § i grundlagen.

7 Ålands behörighet

Enligt 58 § 2 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991, nedan *självstyrelselagen*) ska landskapsregeringen underrättas om förhandlingar angående fördrag och andra internationella förpliktelser i fråga om angelägenheter som faller inom landskapets behörighet. Gäller sådana förhandlingar angelägenheter som annars kan ha särskild betydelse för landskapet, skall landskapsregeringen underrättas, om detta lämpligen kan ske. Landskapsregeringen skall, om särskilda skäl finns, ges tillfälle att delta i förhandlingar som avses här. Enligt 18 § 1 mom. 15 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk; styrning av lantbruksproduktionen, dock så att förhandlingar skall föras med de statsmyndigheter saken gäller innan lagstiftningsåtgärder angående styrning av lantbruksproduktionen vidtas.

8 Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens organ och övriga medlemsstaters ställningstaganden

Franska jord- och skogsbruksministeriet har lämnat in ett utkast till ansökan om inrättande av EDIC for Agri-Food till Europeiska kommissionen den 10 september 2025. Utöver Finland ingår Österrike, Belgien, Kroatien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Rumänien och Slovenien som konstituerande medlemmar i utkastet. Irland, Lettland och Spanien är blivande observatörer enligt utkastet. Kommissionen har gett kommentarer av teknisk natur om utkastet, och mindre ändringar i grundstadgorna kan göras utifrån dessa.

Jord- och skogsbruksministeriet har meddelat ordförandelandet Frankrike att en process som kan leda till att riksdagen fattar beslut om anslutning till EDIC for Agri-Food inleds. Beslutet kommer att bifogas till medlemsländernas slutgiltiga ansökan om inrättande av EDIC for Agri-Food.

9 Nationell behandling av förslaget

U-skrivelsen har beretts av jord- och skogsbruksministeriet. Utrikesministeriet har också bidragit till beredningen. Ålands landskapsregering har informerats om beredningen av U-skrivelsen.

Skriftlig behandling i sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18) den 10.-13.10.2025.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet förhåller sig positivt till samarbetet mellan medlemsstaterna i anslutning till det europeiska konsortiet för digital infrastruktur inom jordbruks- och livsmedelssektorn (EDIC for Agri-Food). Enligt regeringsprogrammet har statsrådet som mål att vara en av föregångarna inom digitalisering och databehandling och fullt ut ta vara på den potential som nya teknik och digitalisering erbjuder.

Statsrådet betonar att effektivt utnyttjande av ny teknik och AI-lösningar kan skapa ny affärsverksamhet, stödja företagets konkurrenskraft och effektivisera förvaltningen. Utvecklingen som sker via EDIC for Agri-Food stöder databehandling som följer europeiska värderingar inom jordbruks- och livsmedelssektorn med beaktande av integritetsskydd och självbestämmanderätt, transparens, ansvarsfullhet och säkerhet samt trygghet av demokratin.

Statsrådet anser att det ligger i Finlands intresse att ansluta sig till EDIC for Agri-Food och att det stöder de nationella målen. Statsrådet föreslår att Finland ansluter sig som konstituerande medlem i EDIC for Agri-Food och som medlem i den franska förening som inleder EDIC for Agri-Foods verksamhet innan konsortiet inrättas officiellt.